

فصل اول

اعداد و الگوها

فصل اول • اعداد و الگوهای ریاضی

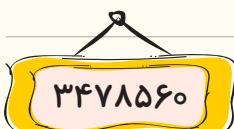
لیست چهارم (۱)

۱) با توجه به راهنمای آجرها را نگذارد.

راهنمایی:

- * از ۱۰۰ تا ۹۹۹ (آبی)
- * از ۱۰۰۰ تا ۹۹۹۹ (قرمز)
- * از ۱۰۰۰۰ تا ۹۹۹۹۹ (سبز)
- * از ۱۰۰۰۰۰ تا ۹۹۹۹۹۹۹ (بنفش)
- * از ۱۰۰۰۰۰ تا ۹۹۹۹۹۹۹ (نارنجی)

۲) عدد روی تابلو را به حروف بنویسید.

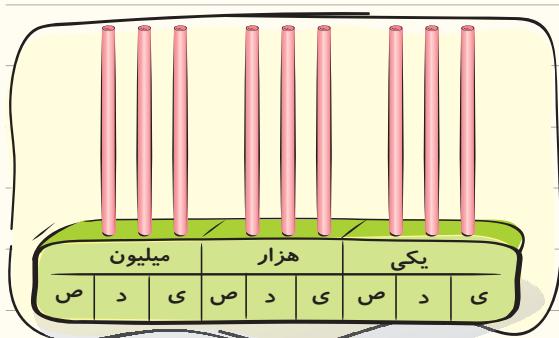
اگر جای طبقه‌ی یکی و طبقه‌ی هزار را عوض کنیم، چه عددی به دست می‌آید؟

۳) رامین چهار میلیون و دویست هزار و هفده تومان پس انداز کرده است. عدد را به رقم بنویسید.

۴) **الف**) کدام رقم در مرتبه‌ی صدگان هزار قرار دارد؟

۵) **ب)** ارزش مکانی کدام رقم از بقیه بیشتر است؟

۶) **ج**) رقم‌های طبقه‌ی هزار را بنویسید.

۷) ابتدا عدد ۵۷۸۳۲۴۰۲۱ را روی چرتکه نشان دهید.

۸) **الف**) رقم‌های طبقه‌ی میلیون _____ است.

۹) **ب)** ارزش مکانی رقم _____ بیشترین است.

۱۰) **ج**) عدد را به حروف بنویسید.

۱۱) اولین رقم از سمت چپ عددی در مرتبه‌ی دهگان میلیون است. آن عدد چند رقمی است؟

۱۲) ۶ رقمی

۱۳) ۸ رقمی

۱۴) ۹ رقمی

۱۵) ۷ رقمی

فصل دوم • کسر

چشم

(۷) جمع و تفریق‌ها را روی محور نشان دهید و حاصل را بنویسید.

$$\frac{3}{8} + \frac{2}{8} = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$\frac{5}{8} - \frac{3}{8} = \underline{\hspace{2cm}}$$

(۸) مسئله‌ای طراحی کنید که راه حل آن عبارت مقابل باشد.

$$\frac{6}{6} - \frac{5}{6} = \frac{1}{6}$$

تساوی کسرها

برای نوشتمن کسر مساوی با یک کسر، باید صورت و مخرج آن را در یک عدد ضرب کنیم.

$$\frac{2}{3} = \frac{2 \times 2}{3 \times 2} = \frac{4}{6}$$

$$\frac{1}{3} = \frac{1 \times 2}{3 \times 2} = \frac{2}{6} = \frac{2 \times 3}{6 \times 3} = \frac{6}{18} = \frac{3}{9}$$

مثال:

نکته:

در جمع و تفریق دو کسر اگر مخرج‌ها برابر نبودند، باید آنها را برابر کنیم یعنی صورت و مخرج را در یک عدد ضرب کنیم و بعد جمع یا تفریق را انجام دهیم.

$$\frac{3}{6} + \frac{1}{3} = \frac{3}{6} + \frac{1 \times 2}{3 \times 2} = \frac{3}{6} + \frac{2}{6} = \frac{5}{6}$$

$$\frac{9}{30} - \frac{2}{10} = \frac{9}{30} - \frac{2 \times 3}{10 \times 3} = \frac{9}{30} - \frac{6}{30} = \frac{3}{30}$$

مثال:

ساده کردن کسر

برای ساده کردن کسر، باید صورت و مخرج را بر یک عدد تقسیم کنیم.

$$\frac{2}{8} = \frac{2 \div 2}{8 \div 2} = \frac{1}{4}$$

$$\frac{6}{12} = \frac{6 \div 2}{12 \div 2} = \frac{3}{6} = \frac{3 \div 3}{6 \div 3} = \frac{1}{2}$$

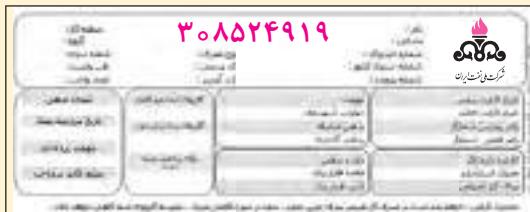
مثال:

سنچش پایانی فصل سوم

سنچش پایانی فصل ۳

۱) با توجه به شماره‌ی قبض شرکت گاز به پرسش‌ها پاسخ دهید.

۱) ارزش مکانی کدام رقم بیشتر است؟

۲) کوچک‌ترین رقم در چه مرتبه‌ای قرار دارد؟

۳) رقم‌های طبقه‌ی میلیون را بنویسید.

۴) عدد را به حروف بنویسید.

$$\frac{24}{\boxed{}} = \frac{6}{11}$$

$$435 \times 24 = (435 \times \boxed{}) + (\boxed{} \times 4)$$

۲) در $\boxed{}$ عدد مناسب بنویسید.

$$\boxed{} - 160 = 407 \times 10$$

$$\boxed{} \times 10 < 560$$

۳) در جاهای خالی علامت مناسب \times \div $+$ $-$ بگذارید.

$$\frac{7}{\boxed{}} \quad \frac{7}{8}$$

$$(24 \div 6) \times 100 \quad \boxed{} \quad 125 + 200$$

$$1 \quad \boxed{} \quad \frac{12}{12} \quad 9 \times 5 \times 7 \quad \boxed{} \quad 9 \times 0 \times 8$$

۴) با توجه به رابطه‌های تقسیم، در جاهای خالی عده‌های مناسب بنویسید.

$$(42 \times 78) + 10 = 3286$$

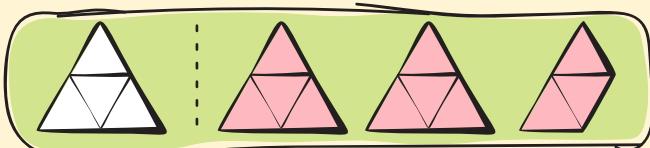
مقسوم‌علیه:

$$10 < 78$$

مقسوم:

خارج قسمت:

۵) با توجه به واحد سمت چپ، عدد مخلوط مربوط به شکل را بنویسید.

عدد مخلوط:

۶) عده‌ای ۱۷۴۲، ۲۳۰۰ و ۴۵۰ را به صورت تقریبی روی محور نشان دهید.

۷) کدامیک از اعداد زیر بر ۳ بخش‌پذیر هستند؟ (دور آنها خط بکشید.)

۲۶۵۵

۲۷۰۰

۹۸۴۰

۲۸۷۴

۸) کسر داده شده را با توجه به بخش‌پذیری اعداد تا جایی که امکان دارد، ساده کنید.

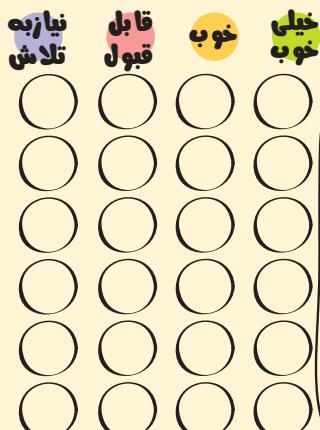
$$\frac{305}{450} = \underline{\hspace{2cm}}$$

۹) بهرام باید $\frac{19}{30}$ کتابش را مطالعه کند. او $\frac{2}{5}$ کتاب را خوانده است. چه کسری از کتاب خوانده نشده است؟

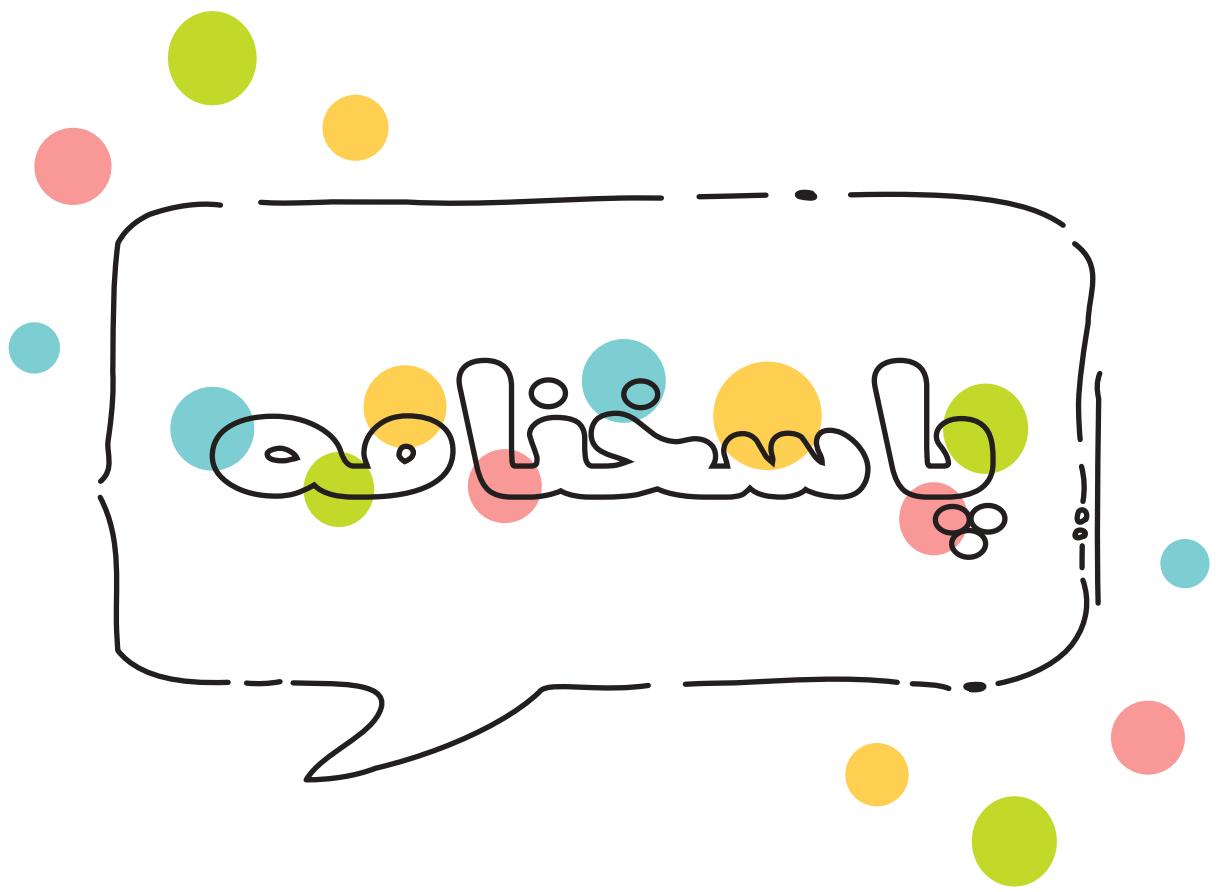
۱۰) انتشارات پویش تصمیم دارد ۲۳۸۵ جلد کتاب را به ۱۷ مدرسه در روستا به طور مساوی هدیه بدهد. به هر مدرسه چند کتاب هدیه داده می‌شود؟

۱۱) رضا محصول ذرت خود را در ۵۳۸ کیسه‌ی ۴۸ کیلوگرمی جمع‌آوری کرده است. محصول امسال رضا چند کیلوگرم است؟

لرزشیابی معلم

۱. عددهای تا ۹ رقمه را به عدد و حروف می‌نویسد.
۲. ساده کردن کسر را می‌داند و انجام می‌دهد.
۳. مسائل تقسیم چند رقمی بر دو رقمی را انجام می‌دهد.
۴. مسائل ضرب دو رقمی در دو رقمی را انجام می‌دهد.
۵. مسائل مربوط به کسر را انجام می‌دهد.
۶. مقدار تقریبی اعداد را پیدا کرده و روی محور مشخص می‌کند.
۷. در حل مسائل از راهبردهای مختلف استفاده می‌کند.

پاسخ‌نامه سنجش پایانی

سنجش پایانی فصل ۱

.۴. گزینه‌ی «ب» - وقتی گفته می‌شود عدد شش رقمی پس از قسمت را مشخص می‌کنیم.

بزرگ‌ترین عدد شش رقمی ۹۹۹,۹۹۹ است. یکان را ۸ می‌گیریم که نصف آن می‌شود ۴ (دهگان). نصف دهگان $(4 \div 2 = 2)$ و برای دو می‌شود (صدگان)، نصف ۲ می‌شود یک $(1 \div 2 = 0)$ و برای رقم‌هایی که برای آنها شرطی گذاشته نشده ۹ می‌گذاریم.

$$\begin{array}{r} 1 \ 9 \ 9 \ 2 \ 4 \ 8 \\ \hline \end{array}$$

$$700542 \rightarrow 7 + 5 + 4 + 2 = 18$$

۵. گزینه‌ی «ب»

$$6000 \div 2 = 3000$$

۶. گزینه‌ی «ب» - ۳۰۰۰ برابر

.۷. دور تا دور یعنی محیط با چه، محیط با چه‌ی مربع شکل برابر است با ۴ ضریب اندازه‌ی یک ضلع آن.
 $4 \times 900 = 3600$ متر

$$30740 < 40059 < 40859$$

.۸

- احسان -

$$33900000 - 23400000 = 10,500,000$$

۹. ۱۲۰

۱۰. ۳۰

۱۱. از طبقه‌ی چهارم به پایین به ازای هر طبقه ۶ تخم مرغ کم شده است.

طبقه	۴	۳	۲	۱
تخم مرغ	۲۴	۱۸	۱۲	۶

.۱۱. ۸ رقمی

۱۲. ۳ در مرتبه‌ی دهگان میلیون

۱۳. ۵ سی و شش میلیون و دویست و سی هزار و نهصد و چهل و هشت

یکی	هزار	میلیون
۳۶	۲۳۰	۹۴۸

۱۴. در الگوی عددی به هر عدد ۳۰ تا اضافه و از عدد بعدی ۵ تا کم می‌کنیم.

$$4250, 4245$$

در الگوی هندسی داده شده، هر شکل از عدد شماره‌ی شکل خود یک مثلث بیشتر دارد. مثلاً شکل شماره‌ی (۲)، سه مثلث دارد و تمام شکل‌ها یک دایره دارند، پس شکل دهم ۱۱ مثلث و یک دایره خواهد داشت.

.۱۴

۳۰	۶۰۰	۶۴۰
۱۰۰	۲۰۰۰	۲۰۴۰
۶۰	۱۲۰۰	۱۲۴۰

$$97850 = 90000 + 7000 + 800 + 50$$

$$300 \times 80 = 24000$$

سنجش پایانی فصل ۲

.۱۵. ۱۴۰۹۷۸۰۰۰

۱۶. ۵ مرتبه‌ی یکان میلیون

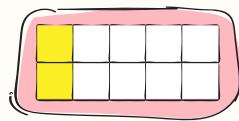
۱۷. ۹ در مرتبه‌ی صدگان هزار

$$\frac{5}{8} \times 5 = \frac{25}{40} \times 2 = \frac{\boxed{50}}{\boxed{80}}, \quad \frac{\boxed{24}}{30} \div 2 = \frac{12}{15}, \quad \frac{100}{100} = 1$$

$$\frac{6}{6} > \frac{0}{6}, \quad \frac{3}{12} > \frac{3}{19}, \quad \frac{8}{48} < \frac{6}{12}$$

$$\frac{20}{40} \div 10 = \frac{\boxed{2}}{\boxed{4}} \div 2 = \frac{\boxed{1}}{\boxed{2}}$$

$$\frac{12}{18} \div 3 = \frac{\boxed{4}}{\boxed{6}} \div 2 = \frac{\boxed{2}}{\boxed{3}}$$

$$\frac{1}{5} = \frac{2}{10}$$